

TEMARI

1. Els antecedents (1808 – 1874)
2. La Restauració Borbònica (1874 – 1898)
3. La crisi del sistema de la Restauració (1898 – 1931)
4. La Segona República i la Guerra Civil (1931 – 1939)
5. El Franquisme (1939 – 1975)
6. La Transició i la Democràcia (1975 – 1982)

Cada prova tindrà dues opcions (A i B) perquè l'alumnat en triï una.

Proves d'Accés a la Universitat. Curs 2012-2013

Història

Sèrie 4

Esculliu UNA de les dues opcions (A o B).

OPCIÓ A

Exercici 1

La tradició catalana

El [Deu] solament té poder de crear i restar-ne els pobles [...] Mes ventrí al cap-partidar del regionalisme, la raó i l'esperituda ens demostrava que la religió ha d'esser la restauradora, i que sens ella és impossible fer cosa de durada i sòlida. Havem fet notar la importància que el sentiment té en el regionalisme, de manera que, aqüella aquella aliecció de l'ànima, la religió per si mateixa es domina. El sentiment de la naturalitat es trova també en l'anar regional, mes aquí certa sens completament natural en el pensar regional, tot el treball febril practica per a enllobar la vida. Anem a veure en què consisteixen, la via en que venen la primera llum, l'essència del nostre orgull, mes aqueta sense quedar venuda per les magnificències del luxe i la seducció dels plers, ni del sentiment d'amor al país nadiu no està consagrat per la religió.

Font: Josep TORRAJÓ i BARRA. *La tradició catalana. Estudi del valor ètic i nacional del regionalisme català*. Barcelona: La Il·lustració, 1892.

Pregunta 1

- Describeu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)
- Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0,75 punts)
- Expliqueu la idea principal que conté la font. (1 punt)

Pregunta 2

- Contesteu UNA de les dues qüestions següents:
- Expliqueu el catalanisme clàssic conservador i comenteu-ne el representant principal; expliqueu també DUS dels fets principals del catalanisme, en general, fins al 1898. (2,5 punts)
 - Expliqueu reconeixement DUS de les causes del sorgiment del moviment catalanista durant el segle XIX. (2,5 punts)

Exercici 2

Font: Arxius DDT, Hanoi (França), 23 d'octubre de 1940.

Pregunta 1

- Describeu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)
- Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0,75 punts)
- Expliqueu el contingut de la font. (1 punt)

Pregunta 2

- Contesteu UNA de les dues qüestions següents:
- Expliqueu les característiques i la política exterior del règim franquista fins al 1945. (2,5 punts)
 - Compareu l'oposició al règim franquista durant les dues etapes següents: 1939-1959 i 1960-1975. (2,5 punts)

OPCIÓ B

Exercici 1

Un cartell d'En Salvador Seguí «Noi del Sacre» (Font: Portada del setmanari *La Campana de Galícia* del 10 de març de 1923)

En el text dels punts de les il·lustracions hi ha: a l'esquerra, «el cadàver del malhumat "Noi del Sacre" a l'Hospital Clínic», i a la dreta, «reconstitució del fet als pocs moments de canals».

Pregunta 1

- Describeu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)
- Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0,75 punts)
- Describeu el contingut de la font. (1 punt)

Pregunta 2

- Contesteu UNA de les dues qüestions següents:
- Expliqueu reconeixement les conseqüències de la Primera Guerra Mundial a Espanya, atès com la conflictivitat social i política que s'hi vivia fins al 1923. (2,5 punts)
 - Expliqueu l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera, les diferents polítiques que aplicà i els motius pels quals va finalitzar. (2,5 punts)

Exercici 2

A la central de la Telefónica de la plaça de Catalunya es presenten un bon dia un bon grupet de guàrdies i policies, comandats per Rodríguez Salas, conserxos d'Ordre Públic. Per què? Senyalment i de manera planera, el PSUC i Estat Català, que en tant que partits no intervenen a Telefón, tenen la intenció de controlar la Telefónica per a fins finalitats conspiratives. La CNT no s'hi atorga, perquè valdrien d'ells que es tornen a Telefón.

L. 1.

A més del fet de la Telefónica, apareixen fortissimament els centres d'Estat Català i del PSUC. Apareixen els faldes als carrers i es donen d'aquesta demostracions de guerra que alguns comandos es preparen per a la defensa. Havent saput, ben encertadament, que es tracta de donar la batalla a la CNT, sent la incitació de la Telefónica pel PSUC i Estat Català la primera etapa del pla.

Font: Informe del Comitè Nacional de la CNT, València, 6 de juny de 1937 (text modifi).

Pregunta 1

- Describeu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)
- Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0,75 punts)
- Expliqueu el contingut de la font. (1 punt)

Pregunta 2

- Contesteu només UNA de les dues qüestions següents:
- Expliqueu l'evolució econòmica i política de Catalunya durant la Guerra Civil, fins referència a la caiguda de poder del 1938, a les col·lectivitzacions, als Set de Maig del 1937, a l'establiment del govern central a Barcelona i al problema dels refugiats. (2,5 punts)
 - Expliqueu el final de la Guerra Civil a Catalunya i comenteu, explicant les raonaments, TRES de les causes de la derrota republicana. (2,5 punts)

Opció A

Opció B

La tradició catalana

«El [Dada] solament té poder de crear i restaurar els pobles [...]. Mes ventallat en particular del regionalisme, la raó i l'experiència nos demostra que la religió ha d'esser la estimadora, i que sembla es impossible de crear de l'arbitrari i solità. Si anem de soltar la importància que el sentiment té en el regionalisme, de manera que, apagada aquella abstracció de l'ànima, la religió per si mateixa es desvaneix. El sentiment de la catalanesa es troba també en l'ànec regional; mes aquell coixi son complement natural en el pensament religiós, i en ell troba l'eficàcia practica per a arregar la veia. Aleshores la veia en que s'assequem, la veia en que vivem la primera llum, l'encontrada del nostre origen, mes aquest atenc qu'eterni vençuda per les magnificències del haur i el vençuda després, se de sentiment d'ancestres al país nadiu no està consumat per la religió».

Font: Josep Torras i Bages. La tradició catalana. Estudi del valor ètic i nacional del regionalisme català. Barcelona: La Esplanada, 1952.

Pregunta 1

- Describeix el tipus de font i digues de què tracta. (0,75 punts)
- Digues quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0,75 punts)
- Explica la idea principal que conté la font. (1 punt)

Pregunta 2

- Corregeix UNA de les dues qüestions següents:
- Explica el catalanisme polític: conservador i esmentar-ne el representant principal. Explica també DUES dels fets principals del catalanisme, en general, fins al 1908. (2,5 punts)
 - Explica com evolucionà DUES de les causes del sorgiment del moviment catalanista durant el segle XIX. (2,5 punts)

Exercici 2

Font: Agència EFE, Hendaia (França), 23 d'octubre de 1946.

Pregunta 1

- Describeix el tipus de font i digues de què tracta. (0,75 punts)
- Digues quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0,75 punts)
- Explica el contingut de la font. (1 punt)

Pregunta 2

- Corregeix UNA de les dues qüestions següents:
- Explica les característiques i la política exterior del règim franquista fins al 1945. (2,5 punts)
 - Compara l'oposició al règim franquista durant les dues èpoques següents: 1946-1959 i 1960-1975. (2,5 punts)

Opció A

Tema 1. La Restauració(1875-1931)
Tema 2. El catalanisme polític (1833-1931)
Tema 3. La Segona República (1931-1936)

•Cada opció inclourà un exercici d'un tema anterior al **1936** i un exercici d'un tema posterior a 1936

•Cada opció inclourà un exercici referit en concret a la **Història de Catalunya**.

•Cada opció tindrà un exercici amb qüestions referides a un **text** i un exercici amb qüestions referides a una **font no textual** (mapa, organigrama, gràfic, sèrie estadística, fotografia, etc.).

Tema 4. La guerra civil (1936-1939)
Tema 5. El franquisme (1939-1975)
Tema 6. La transició i la democràcia (1975-1986)

Proves d'Accés a la Universitat. Curs 2012-2013

Història

Sèrie 4

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

OPCIÓ A

Exercici 1

La tradició catalana

Ell [Deu] solament té poder de crear i restaurar els pobles [...]. Mes ventint al cas particular del regionalisme, la raó i l'experiència ens demostraran que la religió ha d'ésser la restauradora, i que sens ella es impossible fer cosa de durada i sòlida. Havem fet notar la importància que el sentiment té en el regionalisme, de manera que, apagada aquella afectió de l'ànima, la regió per si mateixa es desvanex. El sentiment de la naturalesa es troba també en l'amor regional; mes aquell cerca son complement natural en el pensament religiós, i en ell troba l'eficàcia pràctica per a arreglar la vida. Anem la vall en què nasquerem, la vila en què veïrem la primera llum, l'encontrada del nostre origen; mes aquesta amor quedarà vençuda per les magnificències del luxe i la seducció dels plaers, si dit sentiment d'amor al país nadiu no està consagrat per la religió.

Font: Josep TORRAS i BAGES, *La tradició catalana: Estudi del valor ètic i racional del regionalisme català*. Barcelona: La Il·lustració, 1892.

Pregunta 1

a) Descriu el tipus de font i digueu de què tracta.

(0,75 punts)

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.

(0,75 punts)

c) Expliqueu la idea principal que conté la font.

(1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el catalanisme catòlic conservador i esmenteu-ne el representant principal; expliqueu també DOS dels fets principals del catalanisme, en general, fins al 1898.

(2,5 punts)

b) Expliqueu raonadament DUES de les causes del sorgiment del moviment catalanista durant el segle XIX.

(2,5 punts)

Cada exercici valdrà 5 punts i inclourà 2 preguntes, la primera subdividida en tres qüestions i la segona en dues de les quals l'alumne n'haurà de contestar només una.

• **A la primera pregunta** es demanarà, mitjançant tres qüestions (a), (b) i (c):

1. La **descripció de la font** (especificant el tipus de font i de què tracta). **(0,75 punts)**
2. La **contextualització de la font**. **(0,75 punts)**
3. L'**anàlisi d'algun o alguns aspectes** rellevants de la font. **(1 punt)**

• **A la segona pregunta** es demanarà que l'alumnat sintetitzi alguns aspectes del tema en el qual inscriu el contingut de la font proposada, a través d'una qüestió que haurà **d'escollir entre dues proposades (a) i (b)**. En total la pregunta valdrà **2'5 punts**, que correspondran a la qüestió a) o b) que l'alumne hagi decidit contestar. **Una de les preguntes serà molt memorística, i l'altra de relacionar.**

La primera pregunta de cada font serà la següent:

1.a) Quin tipus de font és i de què tracta

Descripció de la font (Tipus de font i de què tracta)

- Primer cal indicar de quin **tipus de font** es tracta (si d'un text, una gràfica, un mapa, etc.).
- I en la mateixa pregunta es fa una explicació breu del contingut (**de què tracta**)

Si es tracta d'un text,

Tipus de font

- 1.- caldrà que sàpiga distingir el seu **origen** entre les fonts **primàries** o històriques (les contemporànies dels fets) i les **secundàries** (documents elaborats posteriorment als fets).
- 2.- Quant al seu **contingut o caràcter**, els textos es classificaran en tant que textos *polítics, legislatius* (constitucions, discursos, lleis, decrets, etc.), *econòmics, socials, culturals, historiogràfics*, etc.
- 3.- Cal indicar **l'autor** i **procedència** de la font.

De què tracta

- 1.- Després de classificar el text, l'alumnat haurà **d'explicar breument de què tracta**. Cal tenir en compte que no se li pregunta el resum del contingut del text, sinó que expliqui en una o unes poques frases la **idea(s) fonamental**.

Si la font es refereix a un mapa, gràfic, sèrie estadística, etc.,

Tipus de font

- 1.- l'alumnat haurà de dir **de quina font es tracta** (una sèrie estadística, diagrama de barres, diagrama de sectors referida a...), **caràcter**, autor i **procedència**...

De què tracta

- 1.- **descriure breument de què tracta**. Cal explicar els elements de la gràfica, il·lustració, mapa.... explicar el què veus, comentes tots els elements de la font gràfica en una ordre lògic. Cal fer ús de llegenda (si n'hi ha) dels diversos valors, unitats, variables... .

En el cas que una gràfica hagi una **referència a 100**, caldrà explicar què significa.

1948= 100; el 100 és una dada de referència, que consisteix a igualar a 100 tots els valors en un any concret per tal de veure l'evolució que aquestes tindran i poder així comparar les diverses variables i relacionar-les

La primera pregunta de cada font serà la següent:

1.b) Quin és el context d'aquesta font?

Contextualitzar la font

Es tracta, en poques paraules, de **situar la font en el context que fou elaborada**. Ens hem de preguntar en quin moment va ser elaborada? Qui ho va fer? Què pretenia?

Ho podem fer a partir de la mateixa font, situant-la en el moment precís, i ampliar l'observació fins tenir una visió general de l'època, deixant clar l'abans i el després del fet o document. Aquesta tècnica pot variar, però, en relació a la font que hàgim de contextualitzar.

Es pot començar...

Aquest fragment del llibre de Valentí Almirall "Lo catalanisme", és una de les primeres manifestacions del catalanisme polític del segle XIX durant l'època de la Restauració Borbònica.

El cartell es situa en el període de la Transició cap a la democràcia, en concret després del referèndum del 15 de desembre de 1976 i abans de les eleccions del 15 de juny de 1977

Recordeu que heu d'anomenar el tema general on es situa aquesta font (un dels 6 que hem fet en tot el curs)

...

Pot passar que la font tingui dos plans dins del mateix context, Una font sobre el catalanisme també s'haurà de fer referència al context de la política espanyola, o en el cas d'una font de caràcter social es pot relacionar el moviment obrer i el sistema polític del moment...

A vegades l'autor o autors, als que s'atribueixin la font, poden ser molt importants per entendre les causes o les circumstàncies que envolten el fet que es relata. No deixis de comentar-ho en el cas que reconeguis el paper que hi juguen. En el primer exemple que he posat no estaria gens malament explicar el paper decisiu de Valentí Almirall en el tema del catalanisme. Imaginem-nos el cas d'un quadre com el Gernika (Picasso).

Criteris generals d'avaluació

- L'alumnat haurà de respondre les qüestions referides a cada font amb **correcció, concreció i claredat**, i haurà de definir i explicar els conceptes i aspectes fonamentals.
- En tots els exercicis es valorarà la **comprensió de conceptes històrics** i les capacitats **d'anàlisi de fonts** i de comunicació o **síntesi de coneixements històrics**.
- En els exercicis amb suport no textual (mapa, gràfic, quadre estadístic, organigrama, esquema, il·lustració, fotografia, etc.) es valorarà especialment, entre d'altres aspectes concretats a les preguntes, les capacitats d'identificar i definir conceptes així com la d'establir relacions.
- Es qualsevol cas es tindran en compte els següents aspectes generals: la **claredat conceptual**, l'**ordre lògic** i el **rigor en l'exposició**, la **capacitat d'argumentació**, comprensió i comunicació dels coneixements, la **riquesa del llenguatge** (especialment pel que fa a la utilització del **vocabulari específic de la història**), la **correcció gramatical**, la **presentació**, la **cal·ligrafia llegible** i altres aspectes procedimentals pertinents a aquest tipus de prova.

Claredat conceptual

Ordre lògic

Rigor en l'exposició

Capacitat d'argumentació

Riquesa del llenguatge

(vocabulari específic de la història)

Correcció gramatical

Presentació

Cal·ligrafia llegible

PAUTES PER ALS CORRECTORS

Per a totes les preguntes.

Tal i com consta als Criteris Generals, la prova d'Història ha de servir tant per a que **l'alumnat demostrï el seu nivell de coneixements factuais** com per a valorar la seva **capacitat per raonar i elaborar respostes** a partir de la pròpia reflexió sobre conceptes, fets i problemàtiques històriques, basades ambdues en les competències i coneixements adquirits a través del procés d'aprenentatge. En funció d'això, la correctora o corrector **valoraran tant la maduresa** de l'alumnat a l'hora d'elaborar les seves pròpies respostes de **manera ordenada, coherent i utilitzant el llenguatge històric** adequat, **com el seu nivell de coneixements**. En general, **a l'hora de puntuar**, es tendirà a **valorar positivament allò que l'alumnat aportï més** que no a restar allò que no hagi inclòs. Les puntuacions assignades a cada exercici i a les diferents parts de cada exercici contingudes als Criteris Generals de la prova d'Història són d'ús obligatori i s'han de fer constar al costat de cada resposta corregida.

Les pautes de correcció de les diferents subpreguntes que segueixen tenen per objectiu facilitar la tasca correctora i contribuir a la homogeneïtzació dels resultats d'aquesta. Tenen caràcter orientatiu i no han de suposar que per a que l'alumnat obtingui la màxima puntuació hagi d'haver reproduït els continguts que consten de manera completa.

LA MATERIA **S'APROVA**

- Examen per tema.
- Mitjana del trimestre (5).
- Examen amb menys de 3 no fa mitjana.